

ШКІЛЬНА ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

*Ольга Боровська,
Кам'янець-Подільський
національний університет імені Івана Огієнка,
студентка 4 курсу навчально-наукового
інституту української філології та журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук Л. Расевич*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОБОТИ З ВИВЧЕННЯ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 8 КЛАСІ

У сучасному освітньому процесі велика увага приділяється впровадженню інноваційних методів навчання, які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів та підвищенню ефективності навчання. Особливо важливим є використання інноваційних методів на уроках української літератури у 8-му класі, де учні знаходяться на етапі формування своєї літературної компетентності та розуміння важливості літературних творів.

Інноваційні методи навчання – це сучасні стратегії та підходи до організації навчального процесу, спрямовані на підвищення ефективності навчання та залучення учнів до активної участі в ньому. Теорія літератури – це галузь літературознавства, яка вивчає літературні тексти як частину культурного й соціального контексту. Теорія літератури досліджує явища літературної творчості, аналізує тексти та їх структуру, вивчає вплив інших мистецтв і культурних процесів на літературу.

Історія розвитку методів навчання літературі у 8-му класі свідчить про постійне прагнення покращити процес навчання та адаптації до змін у суспільстві, технологіях та підходах до освіти. У минулому навчання літератури у 8-му класі в основному ґрунтувалося на традиційних методах, таких як лекції вчителя, читання та аналіз текстів у класі, письмові вправи та тестування. З

часом відбувся перехід до більшого використання інтерактивних методів навчання, що сприяло активнішому залученню учнів до процесу. У зв'язку зі зростанням доступу до технологій та змінами в структурі суспільства, методи навчання літературі почали адаптуватися до потреб сучасного учня. Сучасні методи навчання літературі у 8-му класі дедалі більше акцентують на розвитку критичного мислення, творчості та комунікативних навичок учнів.

Сучасний освітній процес повинен бути гнучким і відповідати індивідуальним потребам та можливостям учнів. Освіта сьогодні повинна сприяти розвитку критичного мислення, аналітичних та творчих навичок учнів. Здатність до самостійного оцінювання інформації, критичного аналізу та здійснення обґрунтованих висновків є ключовими у нинішньому світі. Освітній процес повинен включати в себе використання сучасних технологій, які підтримують навчання та сприяють розвитку цифрової компетентності учнів. Ці вимоги ставлять перед освітніми системами значні виклики, проте водночас вони відкривають нові можливості для розвитку більш ефективних та адаптивних форм навчання.

Для вивчення теорії літератури на уроках української літератури у 8-му класі можна застосовувати різноманітні інноваційні методи, які зроблять процес навчання цікавим та ефективним. Учні можуть працювати над проєктами, пов'язаними з вивченням теорії літератури, а також грати роль відомих літературних персонажів або сучасних критиків літератури, що дозволить їм краще зрозуміти контекст та особливості літературних творів. Запропонувати учням створити свої власні літературні твори – це чудовий спосіб заохочення їх творчості, вираження власних думок та рефлексії над вивченими концепціями. Учні можуть створити власні книжні обкладинки для вигаданих або вивчених

творів, використовувати різні художні техніки та матеріали, щоб відтворити атмосферу та сюжет твору.

Креативні завдання не лише дають змогу учням виразити свою творчість та індивідуальність, але й сприяють глибшому розумінню та асиміляції опанованих літературних концепцій. Можливість вивчення літературних творів через сучасні медіаформати, такі як відео-, аудіо- або інтерактивні тексти. Аналіз сучасних медіаматеріалів відкриває широкі можливості для вивчення літературних творів та стимулює учнів до активної участі в процесі навчання.

Можна використовувати онлайн-ресурси, інтерактивні вправи та мультимедійні матеріали для вивчення теорії літератури [8, с. 108]. Інноваційні методи, отже, мають безліч переваг для вивчення теорії літератури у 8-му класі. Названі методи залучають учнів до навчального процесу, розвивають критичне мислення, сприяють збагаченню термінологічної бази учнів із загального літературознавства, а також явищ і понять, притаманних історії української літератури. Найкращий спосіб вивчення термінології, отже, вивчення їх у дії, у форматі дослідження літературного твору, застосування генеративних стратегій і творчих прийомів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук-метод. посібн. Київ : Видавництво «А.С.К.», 2004

2. Галич О. А. Теорія літератури: підручник. Київ : Генеза, 2001.

3. Белевцова В. І. Інноваційні методи української мови та літератури: методична розробка. URL: <https://vseosvita.ua/library/innovatsiini-metody-vykladannia-ukrainskoi-movy-ta-literatury-570847.html> (дата звернення: 08.03.2024).

4. Щербина Л. Упровадження інтерактивних технологій на уроках літератури. *Дивослово*. 2005. № 2. С. 23–26.

5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ : Академія, 2012.

6. Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В., Романова Г. М. Впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія. Київ : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.

7. Ситченко А. З історії методики української літератури. 2013. С. 6–10
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2013_10_4 (дата звернення: 08.03.2024).

8. Расевич Л. Використання методу інтелектуальних карт на заняттях із української літератури. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. X Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції* (8 грудня 2022 р.). Київ : Інститут педагогіки НАПН України. С. 108–113.

Ольга Римар,
*Кам'янець-Подільський
національний університет імені Івана Огієнка,
студентка 4 курсу навчально-наукового
інституту української філології та журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук Л. Расевич*

**СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
У 8–9 КЛАСАХ**

З використанням інформаційних технологій в освітньому процесі здійснюється розширення комунікативних умінь, оволодіння ІКТ (інформаційно-комунікаційними технологіями), формування ІКТ компетентності